

Karolina Przewoźnik,
Uniwersytet Rzeszowski

Zrozumieć terroryzm samobójczy – czyli jak myśli terrorysta?

Abstrakt: Samobójstwa miały miejsce w życiu człowieka już od zarania dziejów, jednak dopiero z czasem zostały one wykorzystane do równoczesnego pozbawiania życia siebie oraz innych. Obecnie terroryzm samobójczy jest jednym z najgroźniejszych metod przeprowadzania zamachów terrorystycznych. Choć współcześnie metoda ta kojarzona jest z Islamem i społecznością muzułmańską to okazuje się, że wprowadzona została przez chrześcijaństwo, judaizm i hinduizm. Religia oraz uświęcanie przemocy, strachu, a także śmierci miała kluczowe znaczenie w powstaniu terroryzmu samobójczego. Celem mojego artykułu jest ustosunkowanie się do kluczowych aspektów motywujących występowanie terroryzmu samobójczego oraz organizacji, które posługują się tą techniką w walce dla określonych ideologii.

Słowa kluczowe: terroryzm samobójczy, zagrożenie, motywacja, religia, ideologia

Abstract: Suicides have taken place in human life since the dawn of time, but only with time they were used to simultaneously deprive themselves and others. Currently, suicide terrorism is one of the most dangerous methods of carrying out terrorist attacks. Although today this method is associated with Islam and the Muslim community, it turns out that it was introduced by Christianity, Judaism and Hinduism. Religion and the sanctification of violence, fear and death were crucial in the emergence of suicide terrorism. The purpose of my article is to respond to key aspects motivating the occurrence of suicide terrorism and organizations that use this technique in the fight against specific ideologies.

Keywords: suicide terrorism, threat, motivation, religion, ideology

Terror istniał w dziejach każdego narodu i państwa, gdyż często wykorzystywany był do sprawowania twardej i nieugiętej władzy wobec swojego ludu. Posługiwano się siłą, uciskiem, a także gniewem do zdobywania politycznych i pożądaných w efekcie celów. A zatem trudno jest jednoznacznie powiedzieć jak powstał sam terror w sytuacji, gdy był on obecny w historii ludzkości już od zawsze. Narzędziem władzy był głównie strach oraz obawy o własne życie lub dobra jakimi dysponowano. Terror stosowany był zawsze przez bogatszych, większych wobec biedniejszych, mniejszych. Ponadto, współczesne państwo nie traktuje terroru jako łamania prawa, lecz czyni go niezbędnym do odpowiedniego sprawowania władzy. A zatem, zdarzenie wymagające reakcji np. policji wraz z użyciem siły nie nazywany jest terroryzmem. Takie okoliczności tworzą decydujące różnice między pojęciami terroru, a terroryzmu¹.

Jak wskazuje sama Encyklopedia PWN terror to: „stosowanie przemocy, gwałtu, okrucieństwa w celu zastraszenia, zniszczenia przeciwnika². A zatem terror jest jednym z elementów terroryzmu, jednak wyposażony jest w cechy, które odróżniają go od tego zjawiska. Terror to kierowanie się bezprawiem i pogardzeniem w stronę rywala. Jednak nastawienie to nie wynika głównie z próby wyegzekwowania ustępstw politycznych, tak jak dzieje się to w przypadku terroryzmu. Dla terroru charakterystyczna jest niejednolita praktyka o bardzo różnorodnych celach.

*Aby lepiej zrozumieć różnice w tych pojęciach, należy przyjrzeć się definicji terroryzmu. Konwencja Ligi Narodów (1937 r.) określa to zjawisko jako: „Wszystkie działania przestępcze skierowane przeciwko państwom, których celem jest wytworzenie stanu terroru w umysłach ludzi, grup osób lub społeczeństwa. Z kolei definicja zaproponowana przez A.B. Schmidta z Wydziału Przystępczości ONZ (1992 r.) to: „akt terroru - przestępstwo wojenne popełnione w czasach pokoju”. Tak więc terroryzm **przejawia się w agresji słabszej strony** (podejmowane działania przez organizacje, grupy, ugrupowania) do **silniejszej** (np. wobec narodu, państwa, społeczeństwa). Do definicji terroryzmu ustosunkowało się również środowisko akademickie, które poprzez terroryzm rozumie: „różnie umotywowane ideologicznie, planowane i zorganizowane działania pojedynczych osób lub grup skutkujące naruszeniem istniejącego porządku prawnego, podjęte w celu wymuszenia od władz*

¹ A. A. Chwast, K. Jaroszyński, *STRACH — NARZĘDZIE PRZEMOCY W RĘKACH TERRORYSTÓW*, wyd. Wyższa Szkoła Policji w Szczytnie, Szczytno 2017, s. 9

² <https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/terror;3986795.html>

państwowych i społeczeństwa określonych zachowań i świadczeń, często naruszające dobra osób postronnych. Działania te realizowane są z całą bezwzględnością, za pomocą różnych środków (przemoc fizyczna, użycie broni i ładunków wybuchowych), w celu nadania im rozgłosu i celowego wytworzenia lęku w społeczeństwie”. Ze względu na brak ogólnie przyjętej definicji terroryzmu spotykamy się z jej różnorodnym znaczeniem. Wynika to z odmienności punktu widzenia określonych społeczności, ale przede wszystkim z bardzo szybkiej dynamiki tego zjawiska. Z kolei brak spójnego spojrzenia na tę tematykę w każdym z państw, szczególnie tych zagrożonych, powoduje ubytki w rozwiązaniach strategicznych dla przeciwdziałania i zwalczania terroryzmu. Skonstruowanie i posługiwanie się różnymi definicjami w żaden sposób nie pozwalają jednoznacznie stwierdzić co z pewnością jest terroryzmem, a także kogo możemy określić mianem terrorysty lub uznać za organizację terrorystyczną. Możemy jednak wskazać główne elementy pojęcia terroryzmu:

- przemoc siła,
- polityczny charakter,
- strach, podkreślenie terroru,
- groźba,
- psychologiczne rezultaty i przewidywane reakcje,
- zróżnicowanie ofiara – cel,
- celowe, planowane, systematyczne, zorganizowane działanie,
- metody walki, strategia, taktyka,
- nienormalność, konflikt z przyjętymi regułami, brak humanitarnych ograniczeń,
- wymuszenie, zniewolenie, powodowanie uległości,
- aspekt rozgłosu, reklamy,
- przypadkowość, bezosobowość, indyskryminacja,
- cywile, osoby niezaangażowane w walkę - neutralni i stojący z boku jako ofiary,
- zastraszenie,
- podkreślenie niewinności ofiar,
- grupa, ruch, organizacja jako sprawca,
- symboliczny aspekt, demonstrowanie siły innym,
- nieobliczalność, nieprzewidywalność, niespodziewany akt przemocy,
- potajemny, ukryty charakter,
- niepowtarzalność, seryjność lub reklamowy charakter przemocy,

-kryminalny aspekt,

-żądanie stawiane stronom trzecim³.

Kolejno, aby móc zdefiniować terroryzm samobójczy należy przyjrzeć się samemu zjawisku samobójstwa. Jest to dość powszechne działanie, które miało miejsce już od zarania dziejów człowieka. Jak twierdzi Durkheim „*Samobójstwem nazywa się każdy przypadek śmierci, będący bezpośrednim lub pośrednim wynikiem działania lub zaniechania, przejawianego przez ofiarę zdającą sobie sprawę ze skutków swego zachowania*”⁴. Natomiast Shneidman odnosi się do samobójstwa tak: „*We współczesnym zachodnim świecie, samobójstwo jest świadomie podjętym działaniem mającym na celu samozniszczenie; jest działaniem które można określić jako wielowymiarowe zaburzenie występujące u jednostki, której potrzeby nie są zaspokojone i która sama definiuje problem, w którym samobójstwo spostrzega jako najlepsze rozwiązanie*”⁵. Warto tu wspomnieć o samobójstwach demonstracyjnych, gdzie śmierć ma być identyfikowana z konkretnym celem. Takie działania służą podkreśleniu i uwidocznieniu ważnych (z perspektywy samobójcy) spraw, a często też stanowi formę szantażu, protestu oraz agresji. Niejednokrotnie też, umysł takiej osoby działa w nastawieniu na zwrócenie uwagi na siebie, bez faktycznego planu do dokonania danego przestępstwa na własne życie⁶.

Robert A. Pape definiuje terroryzm samobójczy „*jako najbardziej agresywną formę terroryzmu, mającą na celu wywołanie oburzenia i zastraszenie nie tylko grupy czy społeczeństwa będącego celem ataku, ale również całej opinii publicznej. Cechą wyróżniającą samobójczy atak terrorystyczny jest przekonanie wykonującego go terrorysty, że nie przeżyje swojej misji (...)*”⁷.

Z kolei Martha Crenshaw (z Uniwersytetu Stanford) definiuje terroryzm samobójczy jako „*akty terroryzmu, w których śmierć sprawcy jest koniecznym warunkiem ich przeprowadzenia*”⁸. Natomiast Yoram Schweitzer (izraelski ekspert w dziedzinie terroryzmu samobójczego) przedstawia to zjawisko „*jako politycznie motywowany akt przemocy popełniany przez samoświadomą jednostkę (lub jednostki), która aktywnie i z premedytacją*

³ S. Wojciechowski, *Terroryzm. Analiza pojęcia*, Przegląd bezpieczeństwa wewnętrznego 1/09, s. 58

⁴ J. M. Domańska, *Teoretyczne aspekty zjawiska samobójstw*, Prace Naukowe Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie, Pedagogika 2017 t. 26 nr. 2, s. 188

⁵ E. Shneidman, *Definition of suicide*, Northvale 1994, s. 203.

⁶ Z. Płużek, *Psychologiczne aspekty samobójstw*, wyd. Znak, nr. 7–8, 1974, s. 945–953

⁷ www.webook.pl/w-24,TERRORYZM_SAMOBÓJCZY.html, [dostęp: 23.01.2012]

⁸ *Tamże*

powoduje własną śmierć z zamiarem zniszczenia określonego celu. Śmierć sprawcy jest przy tym koniecznym warunkiem powodzenia misji⁹”.

Początkowo w Izraelu i Iraku, a następnie w Afganistanie terroryzm samobójczy był coraz częstszym zjawiskiem. Niestety, takie działania stały się również znane w Europie, gdzie metoda ta przerodziła się w pewną formę prowadzenia polityki, która ma przynieść jednej ze stron określone korzyści. Głównym celem w tym przypadku jest jak najszybsze osiągnięcie swoich intencji, które za pomocą terroryzmu można nagłośnić, rozpowszechnić, a także obwieścić pod szyldem skrajnych ideologii czy pseudo-religii¹⁰.

Dla współczesnego terroryzmu, a zwłaszcza tego o znamionach samobójstwa charakterystyczne są motywy religijne. Opieranie się na ideologii religijnej nie jest nowym zjawiskiem, gdyż od wieków znane są nam europejskie krucjaty, zabijanie heretyków oraz wojny religijne. Choć obecnie mamy do czynienia z terroryzmem islamskim, który dominuje w wykorzystywaniu tej metody to właśnie tradycja judeochrześcijańska miała największy wpływ na powstanie terroryzmu samobójczego. Fundamentalizm islamski, który określa powrót do korzeni, a więc jego czystych i podstawowych form islamu jest pojęciem europejskim, a raczej zachodnim, niż wywodzącym się z kręgu kulturowego, którego bezpośrednio dotyczy¹¹.

Różnice pomiędzy cywilizacją zachodnią a islamską doprowadziły do wielu konfliktów, które wg. polemologów wynikały z takich przyczyn jak:

- Strukturalne – różny poziom rozwoju technologicznego, ekonomicznego, rolniczego, przemysłowego, odmienna sytuacja demograficzna, inne uwarunkowania historyczne i geograficzne,
- Koniunkturalne – odmienność polityki i zawartych sojuszy oraz różnice na poziomie reakcji opinii publicznej wobec indoktrynacji i propagandy,
- Okazjonalne – zaskoczenie wynikające z dokonywania tak wielu zamachów terrorystycznych na cywilizację zachodnią¹².

---

⁹ Tamże

¹⁰ M. Zimny, *Terroryzm samobójczy. Fakty, geneza, analiza*, Difin, Warszawa 2017, s. 10

¹¹ K. Szocik, *Samobójczy terroryzm i wartości święte. Scott Atran o genezie i walce z terroryzmem*, Kultura Bezpieczeństwa. Nauka – praktyka - refleksje nr. 18, 2015, s. 187

¹² M. Lasota, B. Grenda, *ARENA SAMOBÓJCÓW. Wybrane aspekty terroryzmu i terroryzmu samobójczego*, AKADEMIA SZTUKI WOJENNEJ, Warszawa 2017, s. 92

Terroryzm samobójczy porównujemy najczęściej z towarzyszącym mu szaleństwem, w końcu potencjalny zamachowiec jest zdecydowany i pogodzony z własną śmiercią. Dlatego też metoda ataków oparta na samobójstwie jest klasyfikowana do najgroźniejszych, głównie ze względu na jej specyfikę. Satysfakcja z nadchodzącej śmierci tysięcy ludzi oraz własne oddanie budzi grozę i słabe możliwości w zakresie przeciwdziałania. Co więcej, terroryzm samobójczy jest jednym z najbardziej sukcesywnych technik przeprowadzania zamachów terrorystycznych. Bowiem uzależnia śmierć ofiary od śmierci sprawcy tzn. zabijanie innych ma miejsce praktycznie w tym samym czasie w którym ginie sam samobójca¹³.

W kwestii terroryzmu liczne kontrowersje budzi sposób pociągania do odpowiedzialności terrorystów samobójców. W sytuacji pomyślnego ataku winowajca ginie, a więc samo wykonanie kary jest w tym przypadku nie możliwe. Natomiast w kontekście braku skutecznego ataku np. w przypadku zdarzenia losowego, które uniemożliwiło wykonanie wybuchu przestępca ponosi surową karę¹⁴.

Ataki samobójcze są kojarzone z działalnością muzułmańską i ich skrajnymi odłamami religijnymi. Niestety, aktywność ta coraz częściej znana jest również społecznościom z Europy, np. Belgijka Muriel Degauque, która była sprawczynią zamachu w Iraku w listopadzie 2009 r., czy brytyjka Samantha Lewthwaite nazywana „białą wdową”, która została oskarżana o spowodowanie śmierci ponad 400 osób¹⁵.

Wykorzystywanie samobójstwa do śmierci większej liczby osób pojawiło się już w XX wieku. Terroryzm samobójczy dał się poznać w 1972r. na lotnisku Lod w Tel Awiwie w Izraelu, który został przeprowadzony przez Japońską Armię Czerwoną. Podczas zamachu ugrupowanie doprowadziło do zabicia 25 osób i ranienia 76. W czasie ataku zginęło dwóch zamachowców, a ostatni z nich został pociągnięty do odpowiedzialności, gdzie skazano go na karę dożywotniego więzienia¹⁶. Z kolei na początku lat 80 dużą rolę w nagłaśniania inicjatyw samobójczych podczas zamachów terrorystycznych odegrała wojna domowa w Libanie w 1982-1987 roku. W tym czasie terroryzm stał się powszechnym zjawiskiem, gdzie ugrupowanie terrorystyczne Hezbollah stało się prekursorem w tej dziedzinie. Co więcej, terroryzm samobójczy zyskał w tym czasie duże poparcie wśród lokalnej społeczności, gdyż

¹³ M. Zimny, *Terroryzm samobójczy. Fakty, geneza, analiza, (...)*, s. 23

¹⁴ W. Filipkowski, R. Lonca, *Analiza zamachów samobójczych w aspekcie kryminologicznym i prawnym. Część III, PRZEGLĄD BEZPIECZEŃSTWA WEWNĘTRZNEGO* 4/11, s. 118

¹⁵ M. Adamczuk, *Czeczeńskie kobiety w strategii działania bojowników kaukaskich, PRZEGLĄD BEZPIECZEŃSTWA WEWNĘTRZNEGO* 8/13, s. 80-81

¹⁶ M. Lasota, *Cywilizacyjne czynniki determinujące podejmowanie samobójczych ataków terrorystycznych, Zeszyty Naukowe WSEI seria: ADMINISTRACJA*, 4(1/2014), s. 22

zabijanie poparte było ideologią religijną tłumaczącą słuszne aspekty dokonania własnej śmierci¹⁷. Z czasem, organizacja Hezbollah stała się jedną z największych ugrupowań wyposażonych w środki oraz narzędzia służące zmianie poziomu bezpieczeństwa w Libanie. Częste ataki wobec Izraela, a także Ameryki, które stanowiły udane efekty dla ugrupowania terrorystycznego stały się ogromnym zagrożeniem dla obu państw. Taka sytuacja przyczyniła się więc do większego zainteresowania służb wywiadowczych USA, które rozpoczęły przeciwdziałanie siłom zbrojnym owej organizacji. Z kolei tak podjęte działania obronne przyczyniły się również do lepszego przygotowania ze strony organizacji Hezbollah, która także rozpoczęła rozwijać swoje zdolności wywiadowcze i kontrwywiadowcze. Liczne wsparcie zewnętrzne usprawniło powstanie Aparatu Militarynego i Bezpieczeństwa, które służąc Partii Boga stanowi nieodzowny element i ogromne znaczenie dla organizacji¹⁸.

Fenomen sakralizacji terroru jest silnie zakorzeniony w historii, a także jest charakterystycznym zjawiskiem dla wierzących w najróżniejsze religie występując zarówno w chrześcijaństwie i judaizmie. A zatem krąży wokół wyznań, gdzie zawsze łączono religię z polityką, a więc ich funkcjonowanie było od siebie mocno zależne. Obecnie religijny ekstremizm nad wyraz zakorzenił się w islamie, aczkolwiek związany jest także z ukształtowanym w chrześcijaństwie judaizmie i hinduizmie fundamentalizmem¹⁹.

Religia muzułmańska ustanowiła podział wobec swojego środowiska na dwie części: świat islamu (Dar al-islam) i świat wojny (Dar al-harb), a więc obszar, gdzie religia nie ma miejsca i jest nieznaną. Te dwa aspekty stanowią decydujący czynnik braku porozumienia między muzułmanami, co w konsekwencji jest nieustającą wojną pomiędzy wierzącymi a niewiernymi. W ich religii wyróżnia się dwa dżihady: wielki i mały. Ten pierwszy mówi o codziennych zmaganiach z własnymi słabościami i pokusami po to, aby zwiększyć swoje oddanie. Natomiast ten drugi określa obronę wiary i społeczeństwa przed niewiernymi, gdy następuje taka konieczność²⁰.

Aktualnie fundamentalizm służący terrorystom charakteryzowany jest jako działanie powszechne, przeznaczone jednostkom sprawczym, jak i również całej organizacji lub

---

¹⁷ K. Kasperska Kurzawa, *Terroryzm islamski a bezpieczeństwo globalne*, Chorzowskie Studia Polityczne nr 11, 2016, s. 112

¹⁸ K. Domeracki, *Hezbollah oraz jego Aparat Militaryny i Bezpieczeństwa*, PRZEGLĄD BEZPIECZEŃSTWA WEWNĘTRZNEGO 16/17, s. 131

¹⁹ K. Izak, S. Kosmyńska, *Od Boga do terroru. Rola religii w ideologii dżihadyzmu na przykładzie organizacji Al-Kaida*, PRZEGLĄD BEZPIECZEŃSTWA WEWNĘTRZNEGO 7/12, s. 221

²⁰ J. Piwowarski, J. Depo, P. Pajorski, *Fundamentalizm islamski a terroryzm w XXI w.*, Wyższa Szkoła Bezpieczeństwa Publicznego i Indywidualnego Apeiron, Kraków 2015, s. 71–73.

ugrupowaniu do wyrządzenia jak największych szkód i ofiar. Mimo, iż Państwo Islamskie jest celem politycznym, to napędzany jest poprzez motywy religijne – ukierunkowany na pokonanie grzechu, pokus i zła, które uznane są za przeciwnika islamu. Z kolei Al Kaida także porównywana jest bardziej w kategoriach walki narodowo-wyzwoleńczej mającej na celu polityczne odnowienie ich pozycji w świecie. W związku z tym, aby cel ten przyniósł pożądane efekty należy zniszczyć lub podporządkować wszystkie pozostałe narody i ich religie²¹.

Sunnicka organizacja już od początku swojego istnienia nastawiona była na walkę i śmierć w obronie muzułmańskiej ummy (wspólnoty). Ciągłe ewoluując ulepszała swoje taktyki i techniki do sprawowania wciąż nieustającego zagrożenia wobec innych państw, przy czym amerykańska inwazja w 2003 roku przyczyniła się do zmiany panującej wewnątrz organizacji strategii. Dlatego też, błędnym jest stwierdzenie, iż Al Kaida obumiera. Wręcz przeciwnie, dostosowała się do panujących warunków wykorzystując technologie jako metodę pozyskiwania swoich zwolenników. Stając się jedną z najbardziej globalnych struktur Al Kaida cieszy się ogromnym poparciem i wiarygodnością w dążeniach do stworzenia państwa muzułmańskiego. Jednocześnie organizacja ma duże poparcie wśród bogatych sponsorów, którzy finansują ich działalność terrorystyczną. Ze względu na międzynarodową sieć powiązań i wymianę informacji Al kaida stała się jedną z najtrudniejszych do wykrycia organizacji, co stanowi priorytetowe znaczenie dla jego przetrwania²².

11 września 2001 roku dwa samoloty pasażerskie wbiły się w wieżowce World Trade Center w Nowym Jorku. Zginęły 2973 osoby, a budynki uległy zawaleniu. Jest to najbardziej zapamiętany zamach terrorystyczny z popełnieniem samobójstwa na całym świecie. W związku z przyznaniem, iż atak został dokonany przez Al Kaidę Amerykanie w październiku 2001 roku rozpoczęli bombardowania Afganistanu i wsparli opozycyjny wobec talibów Sojusz Północny. W tym czasie Osama bin Laden ukrył się w jaskiniach gór Tora Bora, skąd przedostał się do Pakistanu, gdzie ukrywany był przez wywiad wojskowy ISI. Kiedy zaistniało silne przekonanie o zniszczeniu owej organizacji, poszczególne komórki Al-Kaidy rozpoczęły dokonywanie zbrodni na własną rękę zmieniając taktykę²³.

²¹ A. Fik, *Islamskie organizacje terrorystyczne na przykładzie Al-Kaidy i Państwa Islamskiego*, Civitas Hominibus nr 18/2013 PRACE STUDENCKIE, s.199

²² A. Dzisiów- -Szuszczykiewicz, M.Trzpił, *Działania, strategiczne cele i nowe trendy Al-Kaidy*, BEZPIECZEŃSTWO NARODOWE I-II – 2009 /9-10, s. 85-86

²³ <https://euroislam.pl/al-kaida-salaficka-teoria-w-praktyce/?print=pdf>

Pod koniec września 2001 r. Bin Laden w wywiadzie dla pakistańskiego dziennika powiedział, że dżihad będzie kontynuowany nawet wtedy, gdy jego już nie będzie. Słyszając o rewolucjach arabskich w Egipcie i Tunezji przywódca organizacji uwzględnił plan, który mógł łatwiej zrealizować przy ówczesnych wydarzeniach. Bin Laden niejednokrotnie w swojej mowie popierał powstania, do jakich doszło w Tunezji i Egipcie. Zachęcał do obalenia kolejnych "tyranów" i nawoływał członków Al-Kaidy do zorganizowania akcji, które pomogą ludziom wyzwolić się spod ich niewoli. W przesłaniu bin Ladena, które jest częścią 12-minutowego nagrania wideo opublikowanego w internecie „Światło rewolucji przyszło z Tunezji” Osama bin Laden zwrócił się do zwolenników Al-Kaidy, by stworzyli komórkę operacyjną, która nadąza za obecnymi wydarzeniami i działa równolegle (do nich), ratując ludzi, którzy trudzą się, aby obalić tyranów²⁴. Tak więc kiedy ludzie buntowali się przeciwko władzy, to on tworzył komórki, które nie jechały po to, aby walczyć, ale żeby być z ludźmi, wspierać, budować współpracę na poziomie międzyludzkim. Te komórki oczywiście były zideologizowane, najpierw zdobywały informacje o kulturze społecznej, a dopiero potem namawiały do jakiś aktów terrorystycznych.

Pomimo śmierci Osamy bin Ladena Al Kaida wciąż funkcjonuje, a także stanowi symbol ideologicznej walki dla wielu ugrupowań ekstremistycznych motywowanych islamizmem. Jest przykładem ugrupowania, która nie zniknie po śmierci przywódcy, gdyż tworzy ją pewne zrzeszenie, które charakteryzuje bardzo silna wiara w dżihadystyczną walkę z Zachodem. To nie jedna osoba, a cała ideologia zbudowała tak mocną strukturę tej organizacji²⁵.

Słuszność swojej sprawy próbowała także udowodnić Frakcja Czerwonej Armii (RAF) zwana również Grupą Baader-Meinhof – najsłynniejsza organizacja terrorystyczna działająca na terenie Republiki Federalnej Niemiec. Narodziny danego ugrupowania określa się na datę 14 maja 1970 r. wraz z akcją odbicia przez dziennikarkę Ulrike Meinhof jej współlnika Andreasa Baadera. Istnieje przekonanie, iż to właśnie uwolnienie Baadera dało początek sprawnemu funkcjonowaniu danej organizacji terrorystycznej. Głównym celem tej grupy było obalenie ówczesnego systemu politycznego, społecznego i ekonomicznego²⁶.

---

²⁴ <https://www.newsweek.pl/swiat/ostatnie-nagranie-bin-ladena-swiatlo-rewolucji-przyszlo-z-tunezji/y5rqyw9>

²⁵ K. Izak, S. Kosmyńska, *Od Boga do terroru. Rola religii w ideologii dżihadyzmu na przykładzie organizacji Al-Kaida*, (...), s.221

²⁶ P. Sabaj, *Terroryzm w Unii Europejskiej*, ZNZE WSiZ 2/2008 (7), ISSN 1689-9229, s.110-111

Podobnie jak Al Kaida struktura RAF była dość luźna stanowiąc dla swoich zwolenników dość szerokie pole do działania. Grupa Baader-Meinhof przeszła przez trzy generacje. Ostatnia z nich trwała najdłużej, a jej skład obejmował pozostałości po „drugiej generacji” i nowych członków wywodzących się z mniejszych grup lewicowych radykałów. Mimo braku broni, pieniędzy oraz coraz mniejszego wsparcia 3 pokolenie walczyło przede wszystkim o idee. Frakcja Czerwonej Armii miała również pewne powiązania z palestyńskimi terrorystami, którzy będąc członkami ugrupowania Czarny Wrzesień negocjowali zwolnienie osadzonych w więzieniu terrorystów RAF. Atak podczas Igrzysk Olimpijskich w Monachium zwrócił na siebie uwagę całej opinii publicznej, dzięki czemu wydarzenie to przyniosło sukces organizacji terrorystycznej²⁷. 9 maja 1976 Ulrike Meinhof znaleziono powieszoną w jej celi. Z kolei 18 października 1977 Baader poniósł śmierć w wyniku strzału w głowę. W obu przypadkach stwierdzono zgon w wyniku samobójstwa. Istnieją pewne wątpliwości co do śmierci założycieli Frakcji Czerwonej Armii. Jeśli jednak była ona wynikiem rzeczywistego wtargnięcia na własne życie to była motywowana głównie aspektem ideologicznym, który walczył o zmianę dotychczasowego rządu.

Podsumowanie

Ataki samobójcze bezspornie nadal będą wykorzystywane do osiągnięcia celów politycznych przez ugrupowania terrorystyczne. Charakter takich działań znany jest dla ekstremistów, którzy posługują dżihadem jako ideologiczną techniką dla osiągnięcia określonych koncepcji. Jednak aktywność ta charakterystyczna jest również w Europie, gdzie przykładem jest Frakcja Czerwonej Armii, a także Al Kaida jako organizacja posiadająca swoich zwolenników na całym świecie.

Zamachy samobójcze zdecydowanie lepiej niż pozostałe metody terrorystyczne pokazują nieugiętość i bezwzględność w odniesieniu do poświęcenia własnego życia, jak i aspiracji do zabicia jak największej liczby niewinnych ofiar. Celem terrorystów jest przede wszystkim nagłośnienie ataku, a wykonanie go poprzez samobójstwo stanowi do tego idealne

---

²⁷ K. Maniszewska, *Pionierzy terroryzmu europejskiego: Frakcja Czerwonej Armii*, wyd. Wyższa Szkoła Bezpieczeństwa Publicznego i Indywidualnego „Apeiron” w Krakowie. Kraków 2014, s. 55-71

narzędzie. W ten sposób zwracają na siebie uwagę poruszając międzynarodowe społeczności i rządy do rozpoczęcia negocjacji z przestępcami²⁸.

---

²⁸ M. Lasota, *Cywilizacyjne czynniki determinujące podejmowanie samobójczych ataków terrorystycznych*, (...), s. 22

Bibliografia:

- Adamczuk M., *Czecheńskie kobiety w strategii działania bojowników kaukaskich*, Przegląd Bezpieczeństwa Wewnętrznego 8/13
- Chwast A. A., Jaroszyński K., *Strach - Narzędzie przemocy w rękach terrorystów*, wyd. Wyższa Szkoła Policji w Szczytnie, Szczytno 2017
- Domańska J. M., *Teoretyczne aspekty zjawiska samobójstw*, Prace Naukowe Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie, Pedagogika 2017 t. 26 nr. 2
- Domeracki K., *Hezbollah oraz jego Aparat Militaryny i Bezpieczeństwa*, Przegląd Bezpieczeństwa Wewnętrznego 16/17
- Dzisiów-Szuszczkiewicz A., Trzpił M., *Działania, strategiczne cele i nowe trendy Al-Kaidy*, Bezpieczeństwo Narodowe I-II – 2009 /9-10
- Fik A., *Islamskie organizacje terrorystyczne na przykładzie Al-Kaidy i Państwa Islamskiego*, Civitas Hominibus nr 18/2013 Prace Studenckie
- Filipkowski W., Lonca R., *Analiza zamachów samobójczych w aspekcie kryminologicznym i prawnym. Część III*, Przegląd Bezpieczeństwa Wewnętrznego 4/11
- Izak K., Kosmyńska S., *Od Boga do terroru. Rola religii w ideologii dżihadyzmu na przykładzie organizacji Al-Kaida*, Przegląd Bezpieczeństwa Wewnętrznego 7/12
- Wojciechowski S., *Terroryzm. Analiza pojęcia*, Przegląd bezpieczeństwa wewnętrznego 1/09
- Kasperska Kurzawa K., *Terroryzm islamski a bezpieczeństwo globalne*, Chorzowskie Studia Polityczne nr 11, 2016
- Lasota M., *Cywilizacyjne czynniki determinujące podejmowanie samobójczych ataków terrorystycznych*, Zeszyty Naukowe WSEI seria: Administracja, 4(1/2014
- Lasota M., Grenda B., *Arena Samobójców. Wybrane aspekty terroryzmu i terroryzmu samobójczego*, Akademia Sztuki Wojennej, Warszawa 2017
- Maniszewska K., *Pionierzy terroryzmu europejskiego: Frakcja Czerwonej Armii*, wyd. Wyższa Szkoła Bezpieczeństwa Publicznego i Indywidualnego „Apeiron” w Krakowie, Kraków 2014
- Piwowarski J., Depo J., Pajorski P., *Fundamentalizm islamski a terroryzm w XXI w.*, Wyższa Szkoła Bezpieczeństwa Publicznego i Indywidualnego Apeiron, Kraków 2015
- Płużek. Z., *Psychologiczne aspekty samobójstw*, „Znak”, nr 7–8, 1974
- Sabaj P., *Terroryzm w Unii Europejskiej*, ZNZE WSliZ 2/2008 (7)
- Shneidman E., *Definition of suicide*, Northvale 1994,

Szocik K., *Samobójczy terroryzm i wartości święte. Scott Atran o genezie i walce z terroryzmem*, Kultura Bezpieczeństwa. Nauka – praktyka - refleksje nr. 18, 2015

Zimny M., *Terroryzm samobójczy. Fakty, geneza, analiza*, Difin, Warszawa 2017

www.webook.pl/w-24,TERRORYZM_SAMOBÓJCZY.html [dostęp: 23.01.2012]

<https://euroislam.pl/al-kaida-salaficka-teoria-w-praktyce/?print=pdf>

<https://www.newsweek.pl/swiat/ostatnie-nagranie-bin-ladena-swiatlo-rewolucji-przyszlo-z-tunezji/y5rqyw9>, [dostęp: 28.02.2018]

<https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/terror;3986795.html>